

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

ภาคผนวก

แบบสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช

โครงการศึกษาค้นคว้าแบบอิสระ เรื่อง การใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรใน
ตำบลสันทรายหลวง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

ชื่อผู้สัมภาษณ์.....

วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์.....

แบบสัมภาษณ์ เลขที่.....

ชื่อ-สกุล ผู้ให้สัมภาษณ์.....

บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบลสันทรายหลวง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ พื้นที่เพาะปลูก

1. ปัจจุบันท่าน อายุ

(อายุจริง.....ปี)

() 1. 21-30 ปี

() 2. 31-40 ปี

() 3. 41-50 ปี

() 4. 50-60 ปี

2. ระดับการศึกษา

() 1. ไม่ได้เรียนหนังสือ

() 2. ชั้นประถมศึกษา

() 3. ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

() 4. ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

() 5. อื่น ๆ ระบุ.....

3. ท่านประกอบอาชีพเกษตรกร เป็นเวลา.....ปี (ประสบการณ์ในการปลูก)

4. รายได้ต่อปี

(รายได้จริง.....บาท/ปี)

() 1. 10,000-19,000 บาท

() 2. 20,000-29,000 บาท

() 3. 30,000-39,000 บาท

() 4. 40,000-49,000 บาท

() 5. มากกว่า 50,000 บาท

5. ขนาดพื้นที่เพาะปลูกในรอบปีที่ผ่านมา (พื้นที่คิดเป็นไร่)

- () 5.1 พื้นที่ของตนเอง.....ไร่ () 5.2 ผู้อื่นให้ทำฟรี.....ไร่
 () 5.3 เช่า.....ไร่ () 5.4 อื่น ๆ ระบุ.....ไร่
 รวมพื้นที่ทั้งหมด.....ไร่

6. ท่านได้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูจากแหล่งใด

- () 1. ชื้อจากตลาดในเชียงใหม่ () 2. ตลาดในอำเภอสันทราย
 () 3. ตลาด/ร้านค้าในหมู่บ้าน () 4. พ่อค้าเร่/ผู้แทนนำมาขาย
 () 5. สหกรณ์การเกษตร () 6. อื่น ๆ ระบุ.....

7. ใครเป็นคนแนะนำให้ท่านใช้สารเคมีฯ

- () 1. สมาชิกในครัวเรือน () 2. ญาติพี่น้อง
 () 3. เพื่อนบ้าน () 4. เกษตรตำบล/เกษตรอำเภอ
 () 5. เจ้าหน้าที่ของรัฐ (ฝ่ายปราบศัตรูพืช) () 6. ร้านค้า () 7. อื่น ๆ ระบุ.....

8. ท่านจัดหาสารเคมีฯ เมื่อใด

- () 1. ก่อนฤดูปลูกพืช () 2. ในช่วงเวลาปลูกพืชแล้ว
 () 3. หลังปลูกพืชแล้ว () 4. ระยะเวลาที่ศัตรูพืชระบาด
 () 5. ทุกช่วงเวลาที่เหมาะสม.....

9. ท่านใช้สารเคมีปราบวัชพืช (หญ้า) หรือไม่ ถ้าใช้ระบุชนิด.....

- ใช้ก่อน/หลังปลูกพืช.....

10. ท่านได้ความรู้การใช้สารเคมีจากใคร ?

- () 1. ญาติพี่น้อง () 2. เพื่อนบ้าน
 () 3. ร้านค้า () 4. เจ้าหน้าที่ของรัฐ
 () 5. สื่อต่าง ๆ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์

11. ชนิดของพืชที่ปลูก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () 1. ข้าวนาปี () 2. ข้าวนาปรัง
 () 3. ถั่วเหลือง () 4. ผัก
 () 5. มะเขือเทศ () 6. พริก
 () 7. แดงกวา () 8. ถั่วฝักยาว (ถั่วถัสดา)
 () 9. อื่น ๆ ระบุ.....

12. พืชตามข้อ 11 ท่านใช้สารเคมีกับพืชผักชนิดใดมากที่สุด เพราะเหตุใด.....
ระบุชื่อ.....

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร

1. ท่านจะฉีดพ่นสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชเวลาใด

- () 1. เช้า เพราะ..... () 2. กลางวัน เพราะ.....
() 3. บ่าย เพราะ..... () 4. เย็นหลัง 16.00 น. เพราะ.....

2. ขณะฉีดพ่น/สารเคมีฯ ท่านได้สวมหน้ากากป้องกันไอพิษหรือไม่

- () 1. สวมเป็นประจำ (ทุกครั้ง) () 2. สวมบ้างบางครั้ง
() 3. ไม่ได้สวมเลย

3. การสัมผัสอุปกรณ์การฉีดพ่น รวมทั้งขวดบรรจุสารเคมี ท่านสวมถุงมือป้องกันหรือไม่

- () 1. สวมถุงมือประจำ (ทุกครั้ง) () 2. สวมถุงมือเป็นบางครั้ง
() 3. ไม่เคยสวมถุงมือ

4. ในการผสมสารเคมีฯ ท่านปฏิบัติตามฉลากบนขวดยาหรือไม่

- () 1. ปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด (อัตราส่วนถูกต้อง) () 2. ปฏิบัติตามเป็นบางครั้ง
() 3. ไม่เคยปฏิบัติตาม (กะปริมาณตามระบาศของศัตรูพืช)

5. ในขณะที่ฉีดพ่นสารเคมีฯ ท่านจะอยู่เหนือลมทุกครั้งใช่หรือไม่

- () 1. ทำเป็นประจำ (ทุกครั้ง) () 2. ทำเป็นบางครั้ง
() 3. ไม่คำนึงถึงทิศทางลม (ไม่ปฏิบัติ)

6. ใครเป็นผู้แนะนำท่านว่าเมื่อใช้สารเคมีฯ จะได้ผลผลิตมากขึ้น

- () 1. พ่อค้า () 2. เพื่อนบ้าน
() 3. เจ้าหน้าที่สำนักงานสหกรณ์การเกษตร () 4. เกษตรตำบล
() 5. อื่น ๆ ระบุ.....

7. เมื่อท่านใช้แล้วได้ผลผลิตเพิ่มจริงหรือไม่

- () 1. ไม่จริง
() 2. จริง เมื่อใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชแล้ว ได้ผลผลิตเพิ่มขึ้น

8. ใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชแล้ว ประหยัดค่าแรงงาน (ดาบหญ้า) พืชผลโตเร็วให้ผลผลิตมากใช้หรือไม่

() 1. ใช่ ได้ผลผลิตเพิ่มก็เท่า.....

() 2. ไม่ใช่

9. ราคาผลผลิตจากตลาดเป็นปัจจัยกระตุ้นให้ใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชมากขึ้น

() 1. จริง

() 2. ไม่จริง อธิบาย.....

10. ท่านเคยมีความเชื่อที่ว่า การเอาอย่างเพื่อนบ้านที่ได้ผลผลิตสูงจากการใช้สารเคมีหรือไม่

() 1. เคย

() 2. ไม่เคย

11. สถานะแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป แมลงศัตรูพืชในธรรมชาติเพิ่มมากขึ้น เป็นตัวกระตุ้นให้เกษตรกรใช้มากขึ้นใช้หรือไม่.....

12. เกษตรกรปลูกพืชชนิดเดียว/เชิงเดี่ยวทำให้ศัตรูพืชทำลายได้ง่าย และรวดเร็วเช่น ฝรั่ง เหล็กหนอน แพร่กระจายเร็วมากใช้หรือไม่.....

13. ก่อนใช้ท่านอ่านฉลาก/คำแนะนำวิธีใช้อย่างไร

() 1. ไม่อ่าน เพราะอ่านไม่ออก/ไม่เข้าใจ () 2. อ่านบ้างบางครั้ง

() 3. อ่านทุกครั้ง

14. ท่านเคยได้รับความรู้หรือคำแนะนำในการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชจากแหล่งข้อมูลใดบ้าง

() 1. วิทยุ

() 2. โทรทัศน์

() 3. หนังสือพิมพ์

() 4. เอกสารคำแนะนำ

() 5. เพื่อนบ้าน

() 6. พนักงานขายสารเคมีที่เข้ามาเดินขายในหมู่บ้าน

() 7. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร () 8. ร้านตัวแทนจำหน่ายสารเคมี

() 9. อื่น ๆ ระบุ.....

| การปฏิบัติ | ทำเป็นประจำ | ทำเป็นบางครั้ง | ไม่ทำเลย | หมายเหตุ |
|--|-------------|----------------|----------|----------|
| 15. ขณะฉีดพ่นสารเคมี ท่านเคยสัมผัสกับสารเคมีโดยไม่มีสิ่งป้องกันหรือกระเด็นถูกตัวท่านหรือไม่ 16. ภายหลังจากการฉีดพ่น ท่านอาบน้ำด้วยสบู่ทันทีหรือไม่ 17. หลังจากการฉีดพ่น ท่านเคยเข้าไปในบริเวณที่ฉีดพ่นหรือไม่เพื่อดูว่าศัตรูพืชตายหรือไม่ 18. ท่านมักจะล้างถังและอุปกรณ์การฉีดพ่นในแม่น้ำ ลำคลอง สาธารณะหรือไม่ 19. ท่านมักจะซักเสื้อผ้าที่สวมใส่หลังการฉีดพ่นสารเคมีฯ ในแม่น้ำ ลำคลอง สาธารณะหรือไม่ 20. ท่านมักจะหยุดพักรับประทานอาหารว่างหรือสูบบุหรี่ ระหว่างการฉีดพ่นสารเคมีฯ ไร่หรือไม่ | | | | |

21. ชนิดของสารเคมีฯที่ใช้ในการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช

| | ชื่อการค้า | ชื่อกลุ่มเคมี | ศัตรูพืชที่ใช้ |
|---------------------|------------|---------------|----------------|
| 1. ชื่อสารเคมี..... | | | |
| 2. ชื่อสารเคมี..... | | | |
| 3. ชื่อสารเคมี..... | | | |

ชนิดของสารเคมีที่ใช้ในการป้องกันกำจัดวัชพืช

| | ชื่อการค้า | ชื่อกลุ่มเคมี | ชนิดวัชพืช |
|---------------------|------------|---------------|------------|
| 1. ชื่อสารเคมี..... | | | |
| 2. ชื่อสารเคมี..... | | | |
| 3. ชื่อสารเคมี..... | | | |

22. หลังจากการใช้สารเคมีฯ ท่านเก็บรักษาส่วนที่เหลืออย่างไร.....

23. ภาชนะบรรจุสารเคมีฯ ที่ใช้หมดแล้ว กำจัดอย่างไร.....

24. ท่านเคยเข้ารับการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชหรือไม่

() 1. ไม่เคย

() 2. เคยเข้ารับการฝึกอบรม.....ครั้ง

จากหน่วยงาน.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

25. ถ้าหากเคยนำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติหรือไม่อย่างไร

() 1. ปฏิบัติ อย่างไร.....

() 2. ไม่ปฏิบัติ

ส่วนที่ 3 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลกระทบและพิษภัยของสารเคมีฯ ต่อสุขภาพของเกษตรกร

1. ท่านเคยมีอาการดังกล่าวนี้หรือไม่ ภายหลังจากการฉีดพ่นหรือสัมผัสกลิ่นของสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่คนอื่นฉีดพ่นหรือไม่

| อาการ | มี | ไม่มี | หมายเหตุ |
|------------------|----|-------|----------|
| 1. วิงเวียนศีรษะ | | | |
| 2. แน่นหน้าอก | | | |
| 3. อาเจียน | | | |
| 4. เป็นลม | | | |
| 5. ไม่เคย | | | |

2. ภายหลังจากที่มีการฉีดพ่นสารเคมีฯ ท่านยังคงเก็บพืชผักที่ขึ้นตามธรรมชาติในไร่นาชนิดใดบ้าง
รับประทาน

- () 1. ผักบุ้งนา () 2. ผักแว่น
() 3. ผักจุมปลา () 4. เต้า (สาหร่าย)
() 5. อื่น ๆ ระบุ.....

3. ภายหลังจากที่มีการฉีดพ่นสารเคมีฯ ท่านยังคงจับสัตว์น้ำชนิดใด ในนาเพื่อรับประทานในครอบครัวหรือไม่

- () 1. ปูนา () 2. กุ้งฝอย
() 3. ปลา () 4. หอย
() 5. อื่น ๆ ระบุ..... (ข้ามไปตอบข้อ 5)

4. ภายหลังจากการรับประทานพืชผักและสัตว์น้ำในที่นาที่มีการฉีดพ่นสารเคมีฯ ท่านเคยปรากฏ
อาการแพ้ ชนิดใดบ้าง

- () 1. ท้องเสีย () 2. เวียนศีรษะ มึนงง
() 3. อาเจียน () 4. อื่น ๆ ระบุ.....

5. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าสารเคมีฯ ทำให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของประชาชนที่บริโภคพืชผัก
ธรรมชาติในนาและผลผลิตที่ได้จากการปลูกของท่าน

- () 1. เห็นด้วย เพราะ..... () 2. ไม่เห็นด้วย เพราะ.....
() 3. ไม่ทราบ/ไม่ตอบ

6. ท่านเก็บผลผลิตหลังการฉีดพ่นสารเคมีกำจัดศัตรูพืชกี่วัน.....วัน

7. ท่านเข้าใจเกี่ยวกับสารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่สลายตัวในธรรมชาติช้า เร็ว หรือไม่

- () 1. เข้าใจ.....เพราะ.....
() 2. ไม่เข้าใจ.....เพราะ.....

ส่วนที่ 4 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

| คำถาม | เห็นด้วย | ไม่เห็นด้วย | ไม่ทราบ | หมายเหตุ |
|---|----------|-------------|---------|----------|
| <p>1. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่า การฉีดพ่นสารเคมีฯ นอกจากจะทำให้เกิดการสะสมในอาหารแล้วยังสะสมในดินและแหล่งน้ำได้</p> <p>2. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่า สัตว์ปีกประเภท นก เหยี่ยว นกเค้าแมว ที่กินแมลงและสัตว์ขนาดเล็กในที่นาเป็นอาหาร จะได้รับอันตรายจากการใช้สารเคมีฯของเกษตรกรและมีผลต่อการสืบพันธุ์และวางไข่ของสัตว์ปีกเหล่านั้น</p> <p>- แมลงผสมเกสรพืชลดน้อยลง เช่น ผึ้ง แมลงวัน ผีเสื้อบางชนิด แมลงอื่น ๆ</p> <p>- พืชให้ผลผลิตน้อยลงเพราะขาดแมลงผสมเกสร หรือมีไม่มาก เช่น แต่ก่อน 10/20 ปีที่ผ่านมา</p> <p>3.ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่า สาเหตุที่สัตว์น้ำในนาประเภท กุ้งฝอย หอย บางประเภท ปลา หรือแม้กระทั่งพืชผักตามธรรมชาติในท้องนาบางชนิด สูญหายไปหรือลดจำนวนลงจนทำให้หามารับประทานได้ยากขึ้นนั้น เกิดจากเกษตรกรใช้สารเคมีฯมากเกินไปและใช้ติดต่อกันเป็นเวลานาน</p> | | | | |

| | | | | |
|--|--|--|--|--|
| 4. การทิ้งกล่องบรรจุสารเคมีและขวดบรรจุสารเคมีที่ใช้หมดแล้วอาจก่อให้เกิดปัญหาขยะและเป็นอันตรายต่อสภาพแวดล้อมได้ในอนาคต ก่อให้เกิดสารพิษซึมลงสู่ดินและน้ำได้ ท่านเห็นด้วยหรือไม่ | | | | |
|--|--|--|--|--|

5. ท่านมีความรู้สึกอย่างไร ถ้าหากในหมู่บ้านชุมชนของท่านจะไม่มีสัตว์ปีกประเภทนกต่าง ๆ เนื่องจาก สุนัขพันธุ์และประชากรมีสุขภาพไม่แข็งแรง เจ็บป่วยบ่อย จากการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช

() 1. เสียหาย ไม่อยากให้เกิดขึ้น

() 2. ไม่รู้สึกอะไรเลย เพราะ.....

() 3. อื่น ๆ ระบุ.....



ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะ ปัญหาอุปสรรคในการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช

ปัญหา.....

ข้อเสนอแนะ.....

ประวัติผู้เขียน

| | |
|--------------------|---|
| ชื่อ-สกุล | นายदनัย เตหัง |
| วัน เดือน ปีเกิด | 25 พฤศจิกายน 2508 |
| ประวัติการศึกษา | -ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่ -ปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ -ปริญญาโท ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ |
| ประสบการณ์การทำงาน | - 2531-2535 นักวิชาการ โครงการควบคุมโรคขาดสารไอโอดีน แห่งชาติ สังกัดฝ่ายส่งเสริมสุขภาพและรักษา พยาบาล สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก - 2535- ปัจจุบัน ผู้ช่วยนักวิจัย สังกัดฝ่ายวิจัยคลินิก สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ |